

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci, cooperative și întreprinderi Lei 500.000.—; pentru particulari Lei 150.000.—; pentru funcționarii publici și particulari Lei 75.000.—; Abonament de sprijin Lei 1.000.000.—, în străinătate Lei 250.000.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei: 5.000 —

Exemplarul 10.000.— Lei

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Veliclu**

SUMARUL: Aldea Ovidiu Dumitru: Moneta noastră. — Dr. Iosif Gârbacea: Banca Carpaților. — Dr. Eugen Munteanu-Mărgineanu: În amintirea Mitropolitului Andrei Șaguna. — Dela „Solidaritatea”: Informațiuni și îndrumări fiscale. — Note. — Bibliografie. — Industria Vatelinei, s. a. Sibiu: Convocare. — Comerțul Imobiliar, s. a., Sibiu: Extras. — Banca „Vlădeasa” s. a. Huedin: Prospect de emisiune.

Moneta noastră

Comunicatul Băncii Naționale a țării, cuprinzând stocul de aur fin deținut la 31 Decembrie 1946, în cantitate de 242.112 kg explică buna poziție tehnică a monetei noastre naționale, acoperită 400%. Teoretic chestiunea raportului de acoperire a emisiunii și angajamentelor la vedere prin cantitatea de aur fin existentă în tezaur este nediscutabilă și ea apare în forma lămuritoare publicată, o adevărată surpriză pentru majoritatea publicului, care prin calcul simplu nesocotește moneda ca „nefăcând două parale”.

Practic însă moneda noastră națională pare să alunece tot mai repede pe panta inflației și aceasta se poate ușor constata din cantitatea ei mereu crescândă în circulație. Acoperirea reală a unei asemenea cantități trebuie să fie determinată de mărirea proporțională a stocului de aur fin deținut de Institutul de Emisiune drept garanție. Acoperirea creșterii cantității de monedă prin valoarea de reevaluare a stocului, constituie un artificiu monetar și o simplă explicație a unui fenomen îngrijorător economiei naționale. Faptul că în alte state se găsesc în circulație bilete de bancă de 1000 sau 10.000 unități monetare respective, cari traduse în ac-

tuala noastră monedă, înseamnă cifre cu multe zerouri, nu ne îndreptățește a continua emisiunea de bancnote pentru sume astronomice cari abia corespund unităților monetare din alte țări. Astfel 1 dolar corespunde cel puțin la câtimea bancnotei abia emise de 5.000.000.— lei, cea ce înseamnă o muncă enormă în toate socotelile cifrice ale Statului, ale economiilor publice și particulare. Faptul produce psihologic o impresie discreditată monetei noastre prin mărimea ei aritmetică față de reprezentarea garanției în aur și de calitatea ce trebuie să o aibă ca măsurător de valori. În acest sens se impune ca printr'o reformă monetară imediată să se reducă semnele noastre monetare din circulație cu 1000, 10.000 sau 1.000.000 pentru restabilirea valorii monetei la cantitatea de aur fin aflată în tezaur și în bilanțul B. N. R. la 31 Dec. 1946, cu valoarea inițială inflației actuale. Această operațiune ar constitui o primă mișcare spre stabilizarea obiectată de multă vreme, și care nu s'a putut efectua din lipsa condițiilor prielnice. Iată de ce socotim astăzi posibil această reformă bazată pe evidența disponibilităților de aur la valoarea care nu a fost și nici nu trebuie să se actualizeze, fiindcă ea rămâne a informa ce garanție oferă monetei

noastre prin reducerea contabilă ce s'ar întreprinde cu rațiune și curaj.

Clasic moneda rea exprima starea ei de uzură și ea era cu atât mai împinsă în circulație, cu cât înfățișarea ei mai știrbită sau negrijită îndemna conservarea celei bune, estetică prin nouțateea ei. Legea lui Graham a fundamentat eliminarea din circulație a monetei bune și în sensul mai precis cuprindea nu numai starea aparentă, de înfățișare a monetei, ci și starea de soliditate. Astfel din două monete în circulație simultană, presupunem de aur și argint, cea mai bună este scoasă din circulație. În acest caz moneda de aur dispare în „rezervele de fier“ ale deținătorilor, iar cea de argint rămâne exclusiv în circulație. Deducem că moneda rea este o monedă uzată sau una de soliditate mai mică în raport cu o altă monedă în funcțiune simultană.

Moneta noastră într'o măsură oarecare ne reamintește această lege. Cu toate că baza contractuală a marilor afaceri a fost și este valuta forte, aur, la noi medalia oferind astfel calitatea cea mai bună, a împins în circulație dela început banșnotele ca semne de reprezentare. Și în acest fel medalia a rămas o simplă marfă de conservat. Dar contrar dispozițiilor date, medalia circulă la bursa neagră, ca oricare altă deviză, și prin această mișcare subterană ea mărește neîncrederea publicului în moneda rea de hârtie.

Moneta bună, pe lângă celelalte calități de ordin economic, trebuie să traducă încrederea reciprocă a Statului care o impune și a publicului care se servește de ea. Această încredere descrește în cazul de emisiune continuă provocată de împrejurări excepționale pentru acoperirea plășilor Statului în fața unor necesități imperioase. Războiul în special determină Statul la tipărirea a cât mai multă hârtie monedă pentru a o impune forțat în circulație. Acum după doi ani dela încetarea ostilităților, eforturile guvernului și a factorilor de conducere economică trebuie să lichideze atât efectele dezastruoase ale războiului în domeniul producției, cât și acelea ale monetei diluate.

Restabilirea monetei trebuie întreprinsă fără întârziere, cu mijloacele de care dispunem și mcu am arătat mai sus chiar printr'o simplă operație provizorie de formă, care ar oferi condițiunea unei stabilizări socialiste după o politică sănătoasă în actualul cadru politic și economic.

Aidea Ovidiu Dumitru.

Banca Carpaților

În interesantul său articol despre filiala „Albina“ din Capitală nu amintește de cele două partetipasturi ale „Albinei“ de acolo și anume: Banca Carpaților și Muntele de Pietate, de sigur în monografia jubilară nu le va trece cu vederea.

Eu am pus primul pietor în viața practică chiar la aceste întreprinderi care aveau în București un palat propriu — poate îl mai au și azi — în strada Sf. Ioncă, imediat lângă Câmpineanu în dosul palatului regal.

În primăvara anului 1914 din bună vreme eu și cu colegul meu Cornel Iliescu am fost chemați în cancelaria de Arsenie Vlăduț, directorul Școlii comerciale și ne-a pus în vedere că între practicantii ceruși de „Albina“ suntem și noi doi și că imediat după „matură“ ne vom duce la București să facem practica reglementară.

Nici eu nici colegul meu n'am fost deloc încântați că mergem așa de departe, dar cu directorul nostru nu era de vorbit.

La 1 Iulie 1914 ne-am găsit în birourile luxoase ale palatului din Sf. Ioncă. Începutul a fost greu și din cauza unei veri teribile dar și din cauza șefilor prea puțin înțelegători cu începutul ca noi.

Director era chiar Diaconovici, care după ce fusese adus de Coșma la importantul post de secretar al „Albinei“ de unde a trecut apoi în postul de prim-secretar al „Asociațiunii“ unde a lăsat temeinice urme, a fost plasat în fruntea acestor întreprinderi cu mult înainte de 1910, la înființarea lor.

Nu l-am putut vedea în decurs de o lună, pentru că nu a dat pe la birou, auzeam că se găsește la clubul austro-ungar, undeva într'o grădiniță de vară pe acoperișul unei clădiri în fața Cișmigiuului. Cășter era un pensionar fost căpitan, Petrescu, iar șef de serviciu un ardelean de nu mă înșel îl chema Săvuleanu.

Aveam un coleg macedonean Cristu Iufu, absolvent mi se pare al școlii dela Salonic, apoi pe președintele un domn Biscaborn și o secretară nemțoaică Adele Wetffert.

Aceasta la „Muntele de Pietate“ care ocupa aripa stângă a clădirii, aripa dreaptă era a Băncii Carpaților, unde erau alți funcționari, pe care l-am cunoscut mai puțin. Mi-a rămas un singur nume Garoiu.

Am fost împărțit la biroul de primire adevărat la Biscaborn, ca să scriu chitanțele în dublu nu cu indigo ci cu cerneală cu un condet dublu, scriind deodată două chitanțe una sub alta.

N'am stat decât o lună, cea mai chinată lună din cariera mea și la prima August în trenurile fixate până la refuz de Nemți m'am întors acasă. Episcopul Clujului, care și el se înforcea dela Tektrigol în aceleași zile descrise în admirabila sa lucrare „Zile trăite“.

Directorul Vlăduț mi-a spus zece ani mai târziu, că a fost foarte supărat de plecarea noastră, „Albina“ avea intenția să ne angajeze definitiv în locurile de practicanți și că un viitor strălucit ne era rezervat.

Colegul Cristu Iuliu mi-a spus doi ani mai târziu în toamna anului 1916 când ne-am găsit în aceeași companie la Școala militară refugiată la Botoșani, impresia lăsată la birou și mai ales supărarea exigențelor noastre superioare.

Cariera mea însă în această direcție luase de mult sfârșit, singurul lucru ce mi-a rămas e că mă pot considera între s'ujitorii „Albinei“ fie și chiar numai o lună, și cu regretul meu de a nu fi putut vedea pe Diaconovici. Din memoriile lui Mihai am aflat că soția sa se chema Hermine care explică oarecum fierberea din lupte 1914 în Capitală, și motivul pentru care nu a avut vreme să mai dea și pe la birou.

Rămâne totuși întrebarea deschisă de ce „Albina“ a deschis filială în Capitală când avea acolo palat și o afilată cu un falnic nume.

Istoricul Lupăș ne va lămurii. Nici aceea nu știu, dacă azi mai există sau nu această bancă, însă acum zece ani exista de sigur. În ce privește Muntele de Pietate o întreprindere cu o rentabilitate deosebită, personal am avut ocazia a mă convinge la biroul primăriei, întrebarea este aceeași. E adevărat că în dările de seamă ale „Albinei“ nu am văzut nicio amintire sau măcar aluzie la aceste două afaceri așa de importante.

Nerăbdarea mea este cu atât mai motivată și explică și rostul și utilitatea monografiilor jubilitare ale întreprinderilor.

Am studiat recent o monografie jubilară a unei mari întreprinderi străine, un volum de peste o mie de pagini, cu o bogăție de date și informații care impresionează.

Nici că se poate un mijloc de propagandă mai eficient. Monografiile trecute ale „Albinei“ nici nu pot fi măcar comparate, deși lucrarea lui N. Petra-Petrescu se prezintă destul de bine și e relativ superioară celei din urmă lucrări.

Ar fi de dorit ca a treia lucrare să aibă pe lângă faptul că e făcută de cel mai distins istoric al Ardealului și plinătatea datelor și informațiilor care de data aceasta să treacă peste considerabil de cost și slabă conjunctură. E o lucrare care poate aduce înzeceți mai mult decât costul

ei, care va avea și trebuie să aibă o răspândire pe scară, și trebuie făcut orice sacrificiu pentru a fi cât mai bogată, luxoasă chiar. Citișee, fotografii, diagrame, cât mai multe, cât mai temeinice lucrări, cât mai modern prezentate.

Dr. Iosif Gârbaș.

In amintirea Mitropolitului Andrei Șaguna

Sibiu, Aprilie. — În anul 1947 sunt 100 de ani dela ventura lui Șaguna, ca vicar general al Eparhiei gr. or. rom. a Ardealului, iar după alegerea dela 2 Dec. 1847 din Turda făcută de Sinodul protopopilor, când după voturile exprimate între cei cu voturi mai multe Șaguna a fost numai al 3-lea, a fost confirmat ca episcop, spre feteierea bisericii și a poporului român, căci acest bărbat providențial a fost cea mai vrednică și mai luminoasă personalitate a Românilor ardeleni, de atunci și până acum.

Darul arhieresc l-a primit la Carlouț la Dumineca Tomii 1848, în memoria cărei zile s'a dispus la Statutul Organic din 1868 ca Sinoadele Eparhiale anuale să se convoace pe acea zi.

Credem de bine, ca din prilejul acestei importante comemorări să reproducem pentru originalitatea lor unele părți din broșura decedatului protopop de Agnita, Ioachim Munteanu, — originar din Tilișea, fost preot și în Gurarâulul, ultimul cleric de pe timpul lui Șaguna, — intitulată: „Crâmpete din viața protopopului Ioachim Munteanu“ Sibiu 1933. — Tipografia „Săteanului“ Sibiu, după autobiografia sa bogată scrisă de dânsul.

Înștrăm părțile interesante în mod cronologic, după cum urmează.

Șaguna și disciplina. Șaguna apreciind valoarea disciplinei, n'a ezitat să o introducă pe toată ținta. La un moment dat, din cauza unei opoziții, l-a suspendat pe un scurt timp, chiar pe un asesor consistorial, Petru Bădilă.

Pe preoții arătați cu greșeli, îi ceta la reședință, le pune la dispoziție o cameră și-l obliga să asculte prelegerile în Seminar. Un caz s'a întâmplat și pe timpul meu — spune protopopul Munteanu. Pe alt preot, după câteva zile de arest, chemându-l „ad audieudum verbum“, l-a întrebat dacă promite că se va îndrepta. Răspunsul a fost acesta: Preasfințite! nu sunt inger să nu greșesc, dar nici drac să nu mă pocăiesc.

Marelui Arhieriu l-a plăcut răspunsul și l-a dimis.

Era mare psiholog. Cunoștea dacă cineva învinovățea pe preot din răutate. Astfel l'a au

prezentat dintr-o comună 2 țărani pricețoși acuzând pe preot, că într-o zi de post a mâncat pește. Șaguna i-a întrebat: dar după pește ce a beut preotul, din ori apă? Un cop de vin Măria Ta! O atunci să nu vă fie teamă, că se bolnăvește.

Audiența s'a terminat și oamenii au eșit plouași.

Șaguna avea două fraze predilecte. Când dojenea pe cineva cu aer de tertare, îl stcea „Du Kerl“, iar când îl arăta milă părintească, îl agrăia cu „fătul meu“.

Șaguna și străinii. Sașii din Siblu obișnuți cu situația de umilință în care se aflau Românii față de căpetenia biserticească, la început se purtau cu oarecare indiferență față de noul cap al bisertei românești. În curând atitudinea lor a trebuit să se schimbe în respect și admirație, mai ales după ce a dobândit și titlul de baron. Personalitatea sa marelă, relațiile sale de prietenie cu guvernatorul țării și cu generali comandanți ai armatei, de regulă priși, i-a ridicat autoritatea.

La anul 1857 s'a pus piatra fundamentală la Spitalul Public din Siblu, la care act a participat și împăratul Francisc Iosif I.

Se mai păstrează uneltele de zidărie; cloacanul și mizeria, din metal prețios de care s'a folosit împăratul. Atențiunea cu care l-a distins cu ocaziunea acelei vizite în Siblu pe episcopul Șaguna, i-a mări acestuia vaza.

De altcum și când călătorea la Viena, întreg orașul era anunțat prin zicare, iar împărăteasa Elisabeta îl agrăia „Vater Schaguna!“

Era un aspect de toată frumusețea când, mergând pe străzile principale în Siblu, urmat la 3 pași de valetul său Simton, om robust, toată lumea i se ferea cât colo din cale, și dacă se întâlnea cu primarul orașului, de asemenea voluminos, sau cu vreun general, aceștia din depărtare se apropiau salutând pe Șaguna, iar santinela dela Comanda generală, aflătoare atunci în plața mare, de cum îl zărea, striga cât putea „Gewehr heraus“ și se producea onorul și mișcare între soldați.

Așa a fost Șaguna!

Șaguna la examene. În anul I și II de teologie examenele le-a prezidat Mitropolitul Șaguna. La un examen când am răspuns, Șaguna s'a uitat lung la mine și având păr creț, mi-a zis: canoanele sf. noastre bisertei, fătul meu ne opresc să ne facem părul cu măestrie. Directorul Hannla i-a spus că părul meu e creț dela natură.

Șaguna bolnav: Anul 1873. Morbul de care suferea Marele Arhtereu Andrei Baron de Șa-

guna s'a agravat așa că valetul său Simton, destul de tare se prevedea, că totuși va avea lipsă de ajutor.

La dorința înaltului-pacient directorul Hannla a desemnat câte 4 clerici din fiecare curs, de toți 12, care câte 2 să străjulsească câte 6 ore în apropierea bolnavului. Între ei am fost numit și eu însoțindu-mă cu actualul protopop Andrei Ghidiu din Caransebeș. Acestui fenomenal bărbat îi volu consacra după cum mă va sluji memoria mai multe capitole.

Aspectul intern din Reședința Mitropolitană în acel timp a fost acesta.

Dela intrare în sala cea mare de primire, în partea opusă, între ferești, era așezată o masă cu 2—3 scaune. Pe ea se aflau 2 cărți voluminoase; Opul lui Simton Tesalonteanu și Biblia germană ilustrată de Doré. Spre dreapta era cabinetul de lucru, unde se afla Șaguna și anume: dela ușă în stânga de-a-lungul peretelui era biroul, astfel că lumina dela ferești venea, conform regulii, din stânga. Dela ușă în dreapta era patul, iar la peretele din partea opusă dela ușă, era un divan.

Ce faci ziule? Eu îmi pregătisem un calet, pentru însemnări din cele două cărți menite pentru noi. Tocmai isprăvisem explicarea Feticilor, când șezând la masă cu dosul spre cabinet, mă trezesc cu o puternică apăsare pe umăr și cu o voce tot așa de puternică întrebându-mă; Ce faci ziule? Ridicându-mă am răspuns: îmi fac notițe. Și pentru ce îți faci notițe? fu a doua întrebare. La care am răspuns: Fiindcă sunt convins, că în viața mea nu volu ajunge să posed astfel de cărți valoroase. Bine faci fătul meu. Atunci se mai putea purta pe picioare în ciorapi groși, de acela, călcând și pe covoare groase nu i-am simțit apropierea. De atunci m'a mai chemat când și când în cabinet.

Medic de casă îl avea pe Dr. Szabo, iar în timpul boalei l-a angajat și pe Dr. Werner, cu bun nume în Siblu. Ce medicamente și ce alimente va fi folosit nu o știu, am văzut însă că l s'a servit tetu cu lapte. În ziua următoare după cele descrise anterior, când a venit Dr. Werner, am fost chemat în cabinet și provocat să citesc din notițele ce le făcusem în ziua premergătoare din B'iblie. Neamț bun cum eram, notițele deși cu text prescurtat, totuși au eșit bine. Atunci Șaguna evident satisfăcut a zis: *Vezi d-le Dr. ce copii am eu!*

Alte conversații. La mișcarea revoluționară din 1848/49 dinastia monarhiei a părăsit Viena și s'a retras la Olmütz. Adunarea din Câmpul Libertății a ales mai multe deputați, dintre care cea care avea să se prezinte împăratului, era să

fte condusă de Șaguna. Acesta nu cuteza, să treacă prin Ungaria fiindcă Kosuth declarase, că pe toți Români care au luat parte la revoluție îi iartă, afară de Șaguna. Astfel acesta a luat parte prin Principatele Române. La o hulă call n'au putut urca careta. Atunci câțiva „mărgineni“ care mergeau la turmele lor de oi, aflându-se în apropiere, au ajutat cu call lor de au scos trăsura deasupra. Povestindu-l acest episod, Marele Arhiepiscop și-a reamintit cazul și cu mirare m'a întrebat de unde le știu acestea? I-am răspuns, că dela un țaran fruntaș din comuna mea natală Tilișca, care însuși a dat ajutorul cu calul lui și își ține de mare feteire, că a văzut de aproape și a putut să facă un mic serviciu mai marele Bisericii.

Alt caz. Altădată l-am povestit, că eu, auzind vorbindu-se de vestitul Dr. Grigore Pantazi m'am adus aminte, că eu ca copil, l-am văzut în Tilișca la înmormântarea unui fruntaș, fiind o predică de rost (iber). Șaguna s'a îndușat și eu ochii scâldați în lacrimi, arătând spre o poză pe perete, a zis: uite fatul meu, chipul lui. Am regretat și regret și acum, că l-am împropățat durerea. Mă gândesc, că așa a lăcrămat și Domnul Hristos la mormântul prietenului său Lazar.

(Da urma).

Dr. Eug. Munteanu-Mărgineanu

Dela „Solidaritatea“.

Informațiuni și îndrumări fiscale

Pentru publicările cerute de lege în Buletinul Oficial Bancar și în Monitorul Oficial, a Bilanțurilor anuale și a Conturilor de Profit și Pierdere, acele publicațiuni pot fi făcute în forme condensate, adică fără toate detaliile de numiri și cifre, ce se găsesc în bilanțul-tip și — de sigur — în formă de text nu în coloane, pentru a avea cât mai puține cuvinte și cifre și a ocupa un spațiu cât mai mic.

D. e. Nu este necesar — *la acest fel de publicațiuni* — să se specifice co. Portofoliul de Scont cu denumirile: cambii fără garanții reale Lei Cambii cu ipotecă Lei Cambii-cu gaj comercial etc. etc. fiind sufi-

cientă denumirea contului principal cu totalul lui din C. Mare, astfel ca toate acele totaluri parțiale din Activ, să dea totalul real al Activului, (idem la Pasiv și la Contul Profit și Pierdere). — Un bilanț cf. bilanțului — tip este necesar numai pentru dosarul respectivei bănci la Consiliul Superior Bancar, sau — în fine — acolo unde se cere anume un atare bilanț.

Bilanțele astfel prescurtate și simplificate se vor viza pentru publicare de Tribunalul competent și se vor da astfel la publicare în Buletinul Oficial Bancar resp. în Mon. Oficial, realizându-se o economie oarecare la taxele de publicație.

* * *

I. Vezi legea Nr. 973 Mon. Of. Nr. 278 bis din 30 Noembrie 1946, pg. 12,439.

Art. 4. — „Ajutoarele acordate de întreprinderile comerciale și industriale ale salariaților lor în natură sau servicii sub formă colectivă, vor fi supuse global impozitului pe salarii cu cota proporțională unică de 10%, indiferent de cine suportă impozitul“, etc.

În baza celor de mai sus unele întreprinderi au cerut și obținut dela Min. Finanțelor, ca pentru contribuțiunile lor date salariaților lor *pentru cantină* (acolo, unde nu este cantină în natură) să plătească impozitul pe salarii de mai sus de 10% (zece la sută).

Alte întreprinderi aplică impozitul proporțional de salarii de 10% la remunerațiile date *în bani* angajaților lor *pentru cantină* numai în baza art. I., pct. 4 Modif. Of. L. C. D., Mon. Of. Nr. 101 din 1 Mai 1946, pg. 4398

II. *Depunerea rentelor de Stat amortizate* (L. 142 Mon. Of. 98 din 1 Mai 1947) se poate face și *după 1 Iulie 1947* la aceleași ghișeie (Administrațiile Financiare etc.), *până la noi dispozițiuni* (altfel, cf. legii ar trebui depuse — după 1 Iulie 1947 — la Casa de Depuneri și Consemnațiuni din București).

Reprezentanța din București.

NOTE

Ultimul campion al capitalismului. Acesta ar fi, după opinia biografului Emil Ludwig, textul inscripției, pe care adversarii bogătanilor din U. S. A. sau nepoșii lor o vor săpa în monumentul menit să perpetueze effigia în bronz sau în marmură a decedatului președinte *Franklin Roosevelt*. În cursul repetatelor sale preșidenții el s'a considerat ca un „fiu al norocului”, încrezut, expansiv, dinamic și plin de neînfrânt elan vital. Cu toate că fusese paralizat, prin excepțională încredere în puterea de reacțiune a organismului său viguros, a reușit să-și învingă boala spunând: ar fi ridicol să nu poată învinge un om matur o boală de copil... Când, în preajma urcării lui în scaunul prezidențial, soția sa a fost întrebată, dacă nu se teme că prin intensele frământări înverente înaltei demnități, sănătatea soțului ei va putea fi din nou sdruncinată, ea s'a grăbit să răspundă: „Dacă boala n'a izbutit să-lucidă, nu-l va putea doborî nici Casa Albă”. Profeta ei a fost însă desmintită de coasa morții, care l-a secerat tocmai spre sfârșitul celui de al doilea război mondial și, fără îndoielă, chiar în urma imenselor eforturi și prestațiunilor ale lui, din cursul acestui război.

Cu toate că avea cărmulrea lui un caracter dictatorial, acesta a fost exercitat cu deplinul consimțământ al concetățenilor săi, în fața cărora el știa să apară ca personificatorul propriilor lor voințe, neîngăduindu-și în nicio împrejurare vreoa atitudine sau vreun gest teatral, asemănător celor atât de respingătoare și de false, practicate pe linia nenorocitei Axe Roma-Berlin. Nu era nici solemn, nici dramatic, ci jovial și trontic. Nu șinea să fie temut ca un caraghios „teribil” sau ca un „colosal”, el se străduia mereu să fie înconjurat de iubirea și de încrederea concetățenilor săi.

Nu ura pe bogătanii, înțelegea să-i decongestioneze, luându-le câte 60—80% din veniturile. Bogat din naștere — scrie E. L. — Roosevelt s'a ridicat împotriva bogățiilor; infirm, el s'a aruncat voințește în luptă, cu *spada dreptății în mână*... și cu toate că-și trăgea originea din oameni de afaceri, deprinși să stăpânească în împărăția băncilor, el a înfrânt cel dintâi orgoliul antreprenorilor, truștia marilor patroni, pentru că era un adevărat prieten al poporului, ca și înaintașul său Lincoln.

* * *

Prea multă conștiință istorică. În aceeași carte intitulată *Roosevelt — Studiu despre fericire și putere (R. Studie über Glück und Macht)* tra-

dușă de *Eugen Relgis*, e redat la p. 76—77 acest amănunt concludent din timpul, când R. funcționa ca ministru-subsecretar de stat al Marii în U. S. A. Prevăzând că va trebui să participe și U. S. A. la 1-ul război mondial, R. s'a prezentat în toamna anului 1915 la președintele *Woodrow Wilson*, cerându-i încuviințare pentru urgența și totala transformare a flotei de război. Președintele a refuzat categoric. R. a repetat cererea, dar fără niciun rezultat. Măhnit de acest refuz prezidențial, R. a plecat, dar Wilson l-a chemat înapoi dela ușă, motivându-și refuzul: „Nu lucrăm sub ochii istoriei. E probabil, că vom intra în război. Vedeți însă, în anul 1980 va scrie cineva istoria acestui război, poate un German, poate un Rus. Omul acesta trebuie să poată spune: *America a fost târâtă în război, fără să fie pregătită*”.

„Am rămas ulmit — adaugă R. — văzând cât de mult era influențat W. în hotărârile sale de conștiință istorică. Eu însă nu puteam decât să tac și să ascult”.

La întrebarea, dacă își poate împlini cineva datoria fără conștiință istorică? R. a răspuns: De, sigur că nu, dar *Wilson avea prea multă conștiință istorică*.”

**

* * *

Este contabilitatea o știință? În timpul din urmă se afirmă, cu privire la caracterul științific al contabilității, două concepții: una *positivă* alta *negativă*.

Expresțiunea acestora din urmă se poate găsi în lucrarea profesorului de specialitate *Ion N. Evian* dela Academia de înalte studii comerciale din București. Tipărind la 1946 un studiu, intitulat „*Contabilitatea dublă — înțelegerea rațională a economiei acestui sistem de înregistrări contabile*”, p. 357, autorul nu ezită a lua chiar dela început atitudine polemică, ostilă față de susținătorii caracterului științific al contabilității.

„Este probabil — scrie prof. Evian — că temeritatea de a spulbera legenda infailibilității contabilității duble, pentru profanii care ar voi să și-o apropie cu ușurință, va ridica împotriva-mi pe protogoniștii ei de totdeauna, care și-au manifestat de multeori adversitatea lor față de orice inovare în acest sens, ca și pe cei foarte numeroși, care — deși stau încă în rezervă, încurajează totuși în ascuns această luptă. Ambele aceste categorii de adversari stăruiesc în a menține *tehnica înregistrărilor contabile acoperită de un nor de savanțlac extrem de pretențios și prolix*, tocmai ca să nu poată fi ușor înțeles de simplii muritori și ca să rămână apanajul mareștrilor ce, singuri ei, dețin secretul grelei „ști-

infe" contabile. Este clar posibil ca acel ce obișnuiesc să critice numai de dragul criticii, să primească cu ostilitate încercarea mea de „revoluționare a metodelor de predare a contabilității“.

È clar deci că, în concepția acestui autor, contabilitatea e degradată dela rangul de știință la treapta unei indeletnentei tehnice, pe care alți autori se străduiesc a o acoperi de un pretins „nor de savanțlac“.

Același autor laudă pe Gh. Bosianu pentru faptul că într'un *Curs practic de contabilitate în 10 lecții* „debarasându-se de savanțlacul pedant al autorilor contabili“ ar fi izbutit să dea „cea mai simplă și corectă definiție a contabilității“ în aceste cuvinte laconice: „finerea socotelilor unei întreprinderi, cu ajutorul conturilor“.

Spre deosebire de acești autori, ostili caracterului științific al contabilității, profesorul brașovean-clujan Dr. Dumitru Voina în recenta sa lucrare, tipărită cu titlul de *Contabilitate generală* (Brașov 1947 p. 427) ține să demonstreze cu argumente convingătoare caracterul științific al contabilității, pe care nu înțelege s'o vadă comprimată într'o definiție simplistă ca a lui Bosianu, nici redusă la un fel de „supliment aritmetic“ în economia întreprinderilor.

Privindu-și disciplina specialității, căreia și-a închinat întreagă truda carierei sale didactice-științifice, în cadre mai ample, profesorul Voina subliniază anume funcțiuni importante, care depășesc sfera definiției strâmte, înfățișând contabilitatea ca o disciplină științifică în stare nu numai să observe și discearnă „mișcările de valori pe care le notează în limbajul ei specifice pe categorii și stabilește caracterul constant al raporturilor dintre ele, dar are și puterea de a prevedea, ceea ce asigură posibilități de orientare în viitor și servește ca indicator de acțiune“.

Este de prevăzut că lupta polemică, abia începută între cele două concepții, va trezi un interes în cercurile specialiștilor în materie. Cititorii *Revistei Economice* vor urmări, cu atenția cuvenită, desfășurarea discuțiilor viitoare.

**

Bibliografie

Vasile Netea, *Istoria Memorandului Românilor din Transilvania și Banat*, ed. Fundația Regele Mihai I 1947, p. 482.

În împrejurări atât de deficiente pentru publicarea studiilor mai întinse, cum sunt împrejurările timpului de față, a putut să vadă lumina tiparului acel vast și temeinic studiu, prezentat din partea autorului ca *teză de licență în istorie la Universitatea din București*. De când există Universitatea aceasta rareori va fi avut prilej să cerceteze prin Comisiile ei de examinare, fie la

licență fie la doctorat, o lucrare de asemenea proporții, cum este studiul prezentat de fostul candidat Vasile Netea.

Valorificând întreg materialul documentar și informativ publicat până în prezent, consultând tot ce s'a scris până acum în legătură cu mișcarea memorandistă dela sfârșitul veacului trecut și reușind să sporească informația cu știri inedite, culese din corespondența lui Perietzeanu Buzău, lucrarea aceasta clădită pe temelul unui serios aparat științific depășește mult proporțiile obișnuite ale tezelor de licență sau de doctorat. Este o sinteză izbutită, fără exagerare s'ar putea spune, chiar o încununare a tuturor încercărilor făcute până acum de a lămuri parțial câte un fragment din antecedentele seculare, din peripețiile dramatice sau din consecințele furtive ale fenomenului istoric, cunoscut sub numele de mișcarea memorandistă transilvană.

Vastul material cercetat cu deamănuntul și trecut prin sâta criticii istorice, e organizat în următoarele 10 capitole: 1. *Punct de plecare*; 2. *Antecedente politice*; 3. *Redactarea și semnificația istorică a memorandumului*; 4. *Textul Memorandumului*; 5. *Momentul Vienei*; 6. *Procesul* (deci *Momentul Clujului*); 7. *Ecourile* (deci *Momentul Europei*); 8. *Inchisoarea* (deci *Momentul Seghedinului și al Vafului*); 9. *Sfârșitul* (deci *Momentul Alba-Iuliei*) și 10. *Anexele*. (Aci se dau listele nominale ale participanților la ședințele din Sibiu și la delegațiunea din Viena, se reproduce apoi remînșcențele poetice ale versurilor de ocazie, scrise de G. Coșbuc, Alex. Vlahuță și P. Dulfu, precum și cele 198 de versuri închinare de talentatul învățător lugojan Gheorghe Joandrea în Memoria profesorului Dr. Daniil P. Barcian din Sibiu, cu prilejul morții sale, la începutul anului 1903. La sfârșit și un foarte util registru de nume (p. 463-475). **

Industria Vatelinei
Societate Anonimă, Sibiu

Convocare

Acționarii sunt invitați la
adunarea generală ordinară,
în ziua de 8 August 1947, orele 16, în localul fabricii din Sibiu, Str. A. Tr. Laurian Nr. 4.

Adunarea generală se va ține cu ordinea de zi, publicată în Monitorul Oficial Nr. 96 din 29 Aprilie 1947, pag. 3108, pentru aprobarea Bilanțului publicat în același Monitor Oficial.

Consiliul de Administrație.

Comerțul Imobiliar, s. a., Sibiu

Extras

din procesul-verbal al adunării generale extraordinare din 25 Februarie 1947.

Adunarea generală extraordinară decide în unanimitate sporirea capitalului social până la maximum Lei 100.000.000— în mai multe tranșe și se autoriză Consiliul de Administrație să fixeze cuantumul și condițiunile acestor emisiuni.

Adunarea generală extraordinară votează (aprobă) în unanimitate modificarea articolelor 5, 26 și 40 din Statutele societății, în textul următor:

Textul nou votat de adunarea generală extraordinară.

Art. 5. — Capitalul social este de Lei 10.000.000— deplin vărsat. Acțiunile au o

valoare nominală de Lei 1.000— și sunt nominative. Se pot emite și titluri cumulative de 10, 50, 100, 500 și 1.000 acțiuni.

Capitalul social va putea fi sporit până la suma de Lei 100 milioane prin una sau mai multe emisiuni de către Consiliul de Administrație, care este autorizat să fixeze cuantumul și condițiunile acestor emisiuni.

Art. 26. — Administrația societății este încredințată unui Consiliu de Administrație, care se compune din un număr de membri admis de legile în vigoare, cari sunt aleși de adunarea generală pe o perioadă de 6 ani și pot fi realeși.

Art. 40. — Consiliul de censored se compune din cel mult trei membri titulari aleși de adunarea generală pe un an și tot atâtia supleanți, din care unul va fi expert contabil.

Președinte :
Dr. Ilie Beu.

Secretar :
Ioan N. Bratu.

Scrutatori :
Dr. Mihai Veliciu. Silviu Roxin.

BANCA „VLĂDEASA“, S. A. HUEDIN

Prospect de emisiune

În baza hotărîrii adunării generale extraordinare din 5 Aprilie 1947 și în conformitate cu art. 5 din statute, deschidem subscripția pentru majorarea capitalului social de la Lei 100.000.000 la 200.000.000 Lei prin emiterea unui număr de 500.000 bucăți acțiuni nominative a Lei 200 valoarea nominală în următoarele condițiuni:

1. Acționarii vechi au dreptul să opteze până la data de 15 August 1947, pentru una acțiune veche una nouă la prețul nominal de Lei 200 și Lei 100 cheltuieli de emisiune.

2. Acțiunile rămase neoptate până la data de 15 August 1947 se vor pune la dispoziția vechilor acționari și neacționarilor până la data de 31 August 1947, pe cursul de Lei 2.300 din care se va trece ;

Lei 200— la capitalul social

Lei 2000— la fond de rezervă

Lei 100— rămân pentru taxe și cheltuieli de emisiune.

3. Săscrierea acțiunilor se va putea face numai prin plata integrală concomitentă a sumelor de sub punctul 1 și 2 și numai până la data amintită, la sediul societății din Huedin Str. Horea Nr. 23, altfel ea nu este valabilă.

4. Acțiunile noi vor participa la 1/2 din dividendul anului 1947.

5. Consiliul de administrație va putea încheia subscripția și înainte de termenul fixat, dacă suma de emisiune va fi vărsată înainte de expirarea acestui termen.

Huedin, la 19 Iulie 1947.

Consiliul de Administrație.